Dísztőr

Ötvösgyűjtemény

Leltári szám:	E 61.4.1-2
Készítés ideje:	16. SZÁZAD VÉGE
Készítés helye:	Törökország (Oszmán Birodalom)
Anyag:	acél; ébenfa; ezüst; rubin; smaragd; türkiz
Technika:	aranyozott; domborított; trébelt; vésett díszítés
Méretek:	hosszúság: 38,5 cm szélesség: 6,8 cm összsúly: 298 g

A tőrt – mint ebben a korban készült más török ötvöstárgyakat is – a *nakkashane* [festőműhely, díszítőház] művészei által kialakított elemekből álló motívumok borítják, melyeket eredetileg a könyvek díszítésére használtak. A török ötvösök elsősorban türkizt, rubint és smaragdot használtak a tárgyak díszítésére, melyek ezen a fegyveren is megtalálhatóak. A hüvely hátoldalán a felfüggesztésre szolgáló gyűrűnek csak a helye maradt meg. A gömbös végű, fekete ébenfa markolatot a faalapba ágyazott arany berakásos háló és a háló metszéspontjain elhelyezett rozetta alakú foglalatokban ülő ékkövek díszítik. A tőr hüvelye famagra applikált domborított, vésett és poncolt aranyozott ezüstlemez, melynek előlapját poncolt, vésett lótuszvirágos, sásleveles mintázat borítja, ebből emelkednek ki a nyolcszirmú rozettát formázó foglalatban ülő, három sorban futó ékkövek. A hüvely hátoldalát poncolt és vésett virágos-leveles minta díszíti. A keresztvas aláhajló sárkányfejben végződik, az egyik hiányos. Sima acélpengéje utólagos pótlás.

A dísztőr minden bizonnyal azonos a fraknói Esterházy-kincstár 1721–25 között készített leltárában említett két tőr egyikével: *Almarium 5 et 6 Nro.8 Két Török tiszta aranyban foglalt, rubintal és Turkissel ékesített, Tokokban Levő késsek*.

Irodalom

- Pásztor Emese: *Spectacle and Splendour. Ottoman Masterpieces from the Museum of Applied Arts in Budapest*. Sharjah Museum of Islamic Civilization, Sharjah, 2016. - Cat. 25
- Szerk.: Szilágyi András: *Műtárgyak a fraknói Esterházy-kincstárból az Iparművészeti Múzeum gyűjteményében*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2014. - Nr. II.3. (Kovács S. Tibor)
- Szerk.: Horváth Hilda, Szilágyi András: *Remekművek az Iparművészeti Múzeum gyűjteményéből. (Kézirat)*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2010. - Nr. 37. (Szilágyi András)
- Szerk.: Tanman Baha: *Exhibition on Ottoman Art. 16-17th Century Ottoman Art and Architecture in Hungary and in the Centre of the Empire*. Istanbul, 2010. - Kat. 14.
- Szerk.: Szilágyi András: *Esterházy-kincsek. Öt évszázad műalkotásai a hercegi gyűjteményből*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2006. - Nr. 6. (Rákossy Anna)
- Szerk.: Szilágyi András: *Hungary's heritage: princely treasures from the Esterházy Collection from the Museum of Applied Arts*. Paul Holberton, London, 2004. - Nr. 9. és kép
- Szerk.: Pataki Judit: *Művészet és Mesterség. CD-ROM*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1999. - fém 83.
- Schmidt Werner: *Im Lichte des Halbmondes. Das Abendland und die türkische Orient*. Staatlichen Kunstsammlungen Dresden, Dresden, 1995. - Nr. 50
- Szerk.: Szilágyi András: Oszmán-török dísztőrök az Esterházy-gyűjteményből. *Ars Decorativa 15*, 1995. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1995. - p. 75. Nr. 10-11. kép (Gerelyes Ibolya)
- Szerk.: Gerelyes Ibolya: *Nagy Szulejmán és kora*. Magyar Nemzeti Múzeum, Budapest, 1994. - Nr. 77. (Pásztor Emese)
- szerző: Szilágyi András: *Az Esterházy-kincstár*. Helikon Kiadó, Budapest, 1994. - p. 84.
- Szerk.: Galavics Géza: A fraknói Esterházy-kincstár a történeti források tükrében *Magyarországi reneszánsz és barokk. Művészettörténeti tanulmányok*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1975. - 494 (Héjjné Détári Angéla)

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum